

HELSE-, MILJØ- OG SIKKERHETS DATABLAD

I overensstemmelse med forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier og forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier.

1. Identifikasjon av kjemikallet og ansvarlig firma

Identifikasjon av stoffet eller preparatet

Produktnavn eller Handelsnavn :

Sika Primer-209 N

Bruk av stoffet/preparatet : Kjemisk produkt for anvendelse innen bygg og industri.

Identifikasjon for selskap/virksomhet

Produsent/Distributør : Sika Norge AS
Industriveien 22, Postboks 76
1483 Skytta
Norge

Telefonnr. : 67 06 79 00

Faks nr. : 67 06 15 12

e-mail adresse til person ansvarlig : HMS@no.sika.com
for dette HMS databladet

Nødtelefonnummer : Giftinformasjonssentralen: 22 59 13 00

2. Viktigste faremomenter

Stoffblandingen er klassifisert som farlig i henhold til Forskrift om klassifisering og merking m.v. av farlige kjemikalier.

Andre EU regler : F; R11
Xi; R36
R43, R66, R67

Fysiske/kjemiske skadevirkninger : Meget brannfarlig.

Skadevirkninger for mennesker : Irriterer øynene. Kan gi allergi ved hudkontakt. Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud. Damp kan forårsake døsighet og svimmelhet.

Ytterligere varselsetninger : Inneholder isocyanater. Se informasjon fra produsenten.

Se avsnitt 11 for mer informasjon om helseeffekter og symptomer.

3. Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

Kjemisk familie/ Egenskaper : Løsningsmiddelbasert polyuretan

Navn på bestanddeler	CAS nummer	%	EC nummer	Klassifisering
Etylacetat	141-78-6	25-35	205-500-4	F; R11 Xi; R36 R66, R67 [1] [2]
Butanon	78-93-3	20-25	201-159-0	F; R11 Xi; R36 R66, R67 [1] [2]
n-butylacetat	123-86-4	<15	204-658-1	R10 R66, R67 [1] [2]
Alifatisk polyisocyanat	28182-81-2	5-10	500-060-2	R43 [1]
Isoforondiisocyanat, homopolymer	53880-05-0	1-5	500-125-5	R43 [1]
Se avsnitt 16 for de fullstendige R-setningene det vises til ovenfor				

[1] Stoff klassifisert med en helse - eller miljøfare

3. Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

[2] Stoff med en yrkeshygienisk grenseverdi

Administrativ/Administrative norm/normer er, hvis tilgjengelig, oppført i punkt 8.

4. Førstehjelpstiltak

Førstehjelpstiltak

Innånding	: Hvis det fremdeles er mistanke om gass i området, må redningspersonellet bruke en hensiktsmessig maske eller et friskluftsapparat. Det må alltid tilkalles medisinsk tilsyn dersom de helseskadelige effektene vedvarer, eller hvis de er alvorlige. Kontakt lege ved symptomer.
Svelging	: Ikke fremkall brekninger med mindre du er under veiledning av medisinsk kyndig personell. Sørg for åpne luftveier. Søk lege omgående.
Hudkontakt	: Vask huden grundig med såpe og vann eller bruk et anerkjent hudrensingsprodukt. Fjern forurensede klær og sko. Vask tilsølte klær grundig med vann før de tas av, eller bruk hansker. Fortsett å skylle i minst 10 minutter. Hvis det oppstår symptomer, må lege kontaktes.
Øyekontakt	: Skyll straks øynene med mye vann samtidig som øvre og nedre øyelokk løftes. Se etter og ta ut eventuelle kontaktlinser. Fortsett å skylle i minst 10 minutter. Kontakt lege.
Merknader til lege	: Ved inhalering av nedbrytningsprodukter i en brann kan symptomene bli forsinket. Den berørte personen kan ha behov for medisinsk overvåking i 48 timer.

Se avsnitt 11 for mer informasjon om helseeffekter og symptomer.

5. Tiltak ved brannslukning

Slokkemidler

Egnet	: Bruk pulver, CO ₂ , vanndusj (tåke) eller skum.
Uegnet	: Ikke bruk vannstråle.
Spesielle eksponeringsfarer	: Svært brannfarlig væske. Under brann eller ved oppvarming vil det oppstå en trykkøkning, og beholderen kan revne, med risiko for etterfølgende eksplosjon. Avrenning til kloakkavløp kan forårsake brann- eller eksplosjonsfare.
Farlige forbrenningsprodukter	: Nedbrytningsproduktene kan omfatte følgende materialer:
karbonoksider
nitrogenoksider
Spesielt beskyttelsesutstyr for brannmenn	: Brannslukningspersonell skal bruke egnet verneutstyr og selvforsynt åndedrettsvern (SCBA) med full ansiktsmaske, som brukes i modus for positivt trykk.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Personlige vernetiltak	: Ikke la unødvendig og ubeskyttet personale komme inn. Ikke berør eller gå gjennom utsølt materiale. Slå av alle antenningskilder. Ingen bluss, røyking eller ild i fareområdet. Bruk egnet personlig verneutstyr (se avsnitt 8.). Evakuer omkringliggende områder.
Forholdsregler for vern av miljø	: Unngå spredning av utslipp av materialet, avrenning og kontakt med jord, vassdrag, avløp og kloakk. Send informasjon til relevante myndigheter dersom produktet har forårsaket miljøforurensning (kloakk, vannsystemer, jord eller luft).
Stort utslipp	: Stopp lekkasje hvis dette kan gjøres uten risiko. Flytt beholderne fra utslippsområdet. Unngå lekkasje til kloakksystem, vannløp, kjellere eller trange rom. Søl skal spyles ned i et system for behandling av spillvann, eller følg denne fremgangsmåten. Begrens og samle spill med ikke brennbare absorberende materialer, f.eks. sand, jord, vermikulitt eller kiselgur, og plasser i beholder for deponering i henhold til lokale bestemmelser (se avsnitt 13). Det må brukes gnistfritt verktøy og opprettholdes et eksplosjonssikkert miljø.
Lite utslipp	: Stopp lekkasje hvis dette kan gjøres uten risiko. Flytt beholderne fra utslippsområdet. Absorber med inert materiale og plasser i en hensiktsmessig avfallsbeholder. Det må brukes gnistfritt verktøy og opprettholdes et eksplosjonssikkert miljø.

7. Håndtering og oppbevaring

- Håndtering** : Bruk egnet personlig verneutstyr (se avsnitt 8.). Det må ikke spises, drikkes eller røykes i områder der dette materialet håndteres, oppbevares og bearbeides. Vask hender og ansikt før spising, drikking eller røyking. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Pust ikke inn damp eller tåke. Må bare anvendes på et godt ventilert sted. Bruk egnet åndedrettsvern ved utilstrekkelig ventilasjon. Ikke gå inn i lagringsområder og avgrensede områder hvis de ikke er tilstrekkelig ventilert. Oppbevares i originalbeholderen eller i et godkjent alternativ, som er laget av et kompatibelt materiale, oppbevares tett lukket når det ikke er i bruk. Lagres og brukes adskilt fra varme, gnister, åpen ild eller noen annen antennelseskilde. Bruk eksplosjonssikkert elektrisk utstyr (ventilasjon, lys og materialhåndtering). Bruk ikke gnistdannende verktøy. Ta forholdsregler mot elektrostatisk utladning. For å unngå brann eller eksplosjon, spre statisk elektrisitet under overføringen ved å jorde og sammenkoble beholderne og utstyret før materialet overføres. Tom emballasje inneholder produktrester og kan være farlig.
- Oppbevaring** : Oppbevares i henhold til lokale bestemmelser. Oppbevares i et isolert og godkjent område. Lagres i original emballasje, beskyttet mot direkte solskinn i et tørt, kjølig og godt ventilert område, vekk fra uforenlige materialer (se avsnitt 10) samt mat og drikke. Eliminer alle antennelseskilder. Holdes unna oksiderende materialer. Oppbevar beholderen tett lukket og forseglet til alt er klart til bruk. Åpnede beholdere må lukkes forsvarlig og oppbevares stående for å unngå lekkasje. Må ikke oppbevares i umerkede beholdere. Oppbevares/håndteres slik at forurensning i miljøet unngås.

Emballasjematerialer

- Anbefales** : Bruk originalemballasje.

8. Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

Grenseverdier for eksponering

<u>Navn på bestanddeler</u>	<u>Administrative normer</u>
Etylacetat	Arbeidstilsynet (Norge, 10/2003). Gjennomsnittsverdi: 550 mg/m ³ 8 time(er). Gjennomsnittsverdi: 150 ppm 8 time(er).
Butanon	Arbeidstilsynet (Norge, 10/2003). Gjennomsnittsverdi: 220 mg/m ³ 8 time(er). Gjennomsnittsverdi: 75 ppm 8 time(er).
n-butylacetat	Arbeidstilsynet (Norge, 10/2003). Gjennomsnittsverdi: 355 mg/m ³ 8 time(er). Gjennomsnittsverdi: 75 ppm 8 time(er).

- Anbefalt overvåkningstiltak** : Om dette produktet inneholder komponenter med yrkeshygieniske grenseverdier, kan personlig overvåkning, atmosfæreovervåkning, overvåkning av arbeidstедet eller biologisk overvåkning for å fastlå effektiviteten på avtrekk eller andre vernetiltak eller og/eller behovet for bruk av personlig åndedrettsvern være nødvendig. Det henvises til EU-standardEN 689 vedr. metoder for vurdering av eksponering ved innånding av kjemiske midler, og nasjonale, veiledende dokumenter med metoder for bestemmelse av skadelige stoffer.

Eksponeringskontroller

- Yrkesmessige eksponeringskontroller** : Må bare anvendes på et godt ventilert sted. Bruk prosesinnbygging, lokal avsugsventilasjon eller andre tekniske tiltak for å holde arbeidstakerenes eksponering for luftbårene forurensninger under anbefalte- eller lovbestemte eksponeringsgrenser. De tekniske løsningene må også holde konsentrasjoner av gass, damp og støv under laveste eksplosjonsgrense. Bruk eksplosjonssikkert ventilasjonsutstyr.
- Hygieniske tiltak** : Vask hender, underarmer og ansikt grundig etter å ha håndtert kjemiske produkter, før inntak av mat, røyking og toalettbesøk samt ved avsluttet arbeidsperiode. Det bør brukes egnede teknikker ved fjerning av klær som kan være tilsølt. Vask forurensede klær før de tas i bruk igjen.

8. Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

- Åndedrettsvern** : Bruk godt tilpasset, luftfrensende eller luftmatet åndedrettsvern i samsvar med godkjente standarder hvis en risikovurdering indikerer at dette er nødvendig. Valg av åndedrettsvern må gjøres på grunnlag av kjent eller forventet eksponeringsnivå, produktets farlighet og sikre funksjonsgrenser for det valgte åndedrettsvernet.
- Håndbeskyttelse** : Det skal til enhver tid ved håndtering av kjemiske produkter benyttes kjemisk bestandige, ugjennomtrengelig hansker i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig. Anbefales: Hansker av butyl /nitrilgummi. Gjennomtrengningstid må sjekkes med hanskeleverandøren.
- Øyebeskyttelse** : Det skal benyttes vernebriller i samsvar med godkjente standarder når risikovurdering indikerer at dette er nødvendig for å unngå eksponering for væskesprut, damp, gass eller støv.
- Hudbeskyttelse** : Personlig verneutstyr skal velges i samsvar med oppgaven som utføres og farene forbundet med denne, og skal være godkjent av en spesialist før dette produktet håndteres. Anbefales: Bruk beskyttelseskrem.
- Miljøeksponeringskontroll** : Utslipp fra ventilasjon eller prosessutstyr bør kontrolleres for å sikre at de er i samsvar med kravene i gjeldende miljølovgivning. I enkelte tilfeller er det nødvendig å anvende gasskrubbere, filtre eller konstruksjonsendringer i prosessutstyret for å redusere utslippene til akseptable nivåer.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Generell informasjon

Utseende

- Form** : Væske.
- Farge** : Svart.
- Lukt** : Hydrokarbon.

Viktig helse-, sikkerhets- og miljøinformasjon

- Flammepunkt** : Closed cup (CC): ~-4°C (24.8°F)
- Ekspløsjonsgrenser** : Laveste kjente verdi:
Nedre: 1.2% (n-butylacetat)
Øvre: 7.5% (n-butylacetat)
- Damptrykk** : Høyeste kjente verdi: 10 kPa (75 mm Hg) (etylacetat)
- Tetthet** : ~1 g/cm³ [23°C (73.4°F)]

10. Stabilitet og reaktivitet

- Stabilitet** : Produktet er stabilt. Det vil ikke oppstå farlig polymerisering under normale lagrings- og bruksforhold.
- Forhold som skal unngås** : Unngå alle mulige antenningskilder (gnist eller flamme). Beholdere må ikke utsettes for trykk, skjæres i, sveises, forsterkes, loddas, bores, knuses eller utsettes for varme eller antennelseskilder.
- Materialer som skal unngås** : Svært reaktivt, eller uforenlig med følgende stoffer: oksiderende materialer
- Farlige nedbrytningsprodukter** : Det bør ikke dannes farlige nedbrytningsprodukter ved normale lagrings- og bruksforhold.

11. Opplysninger om helsefare

Potensielle akutte helseeffekter

- Innånding** : Damp kan forårsake døsighet og svimmelhet. Kan føre til irritasjon.
- Svelging** : Kan forårsake forstyrrelser i mage-tarmkanalen.
- Hudkontakt** : Virker avfettende på huden. Kan forårsake tørr og irritert hud. Kan gi allergi ved hudkontakt.
- Øyekontakt** : Irriterer øynene.

11. Opplysninger om helsefare

Kroniske virkninger : Så snart en person er sensitivisert, kan det deretter oppstå en alvorlig allergisk reaksjon når personen eksponeres for svært små nivåer. Forlenget eller gjentatt kontakt kan overvinne huden og medføre irritasjon, sprekker og/eller dermatitt.

12. Miljøopplysninger

Virkninger på miljøet : Unngå kontakt med spill og avrenning til mark og vannveier. Må ikke tømmes i kloakkavløp, produktet og emballasjen skal uskadeliggjøres på en sikker måte.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Metoder for avhending : Unngå at det produseres avfall, eller reduser avfallsmengden til et minimum i den grad det er mulig. Overskytende materialer og ikke gjenvinnbare produkter må deponeres via et firma/underleverandør som er registrert for behandling av spesialavfall. Deponering av dette produktet, oppløsninger og alle biprodukter skal til enhver tid skje i samsvar med lovfestede krav til miljøvern og avfallsdeponering og alle regionale bestemmelser fra lokale myndigheter. Unngå spredning av utslipp av materialet, avrenning og kontakt med jord, vassdrag, avløp og kloakk.

Den europeiske avfallslisten (EAL) : 08 01 11* maling- og lakkavfall som inneholder organiske løsemidler eller andre farlige stoffer

Norge - Farlig avfall : Produktets klassifisering kan oppfylle kriteriene for farlig avfall.

Emballasje : Helt tom emballasje kan gis til resirkulering. Emballasje som ikke kan rengjøres, må deponeres på samme måte som produktet.

14. Opplysninger om transport

Internasjonale transportforskrifter

ADR

UN nummer : UN1866
ADR klasse : 3
Klassifiseringskode : F1
Emballasjegruppe : II
Varenavn ved transport (proper shipping name) : Harpiksløsning
Etikett nr. : 3

IMDG

UN number : UN1866
IMDG Class : 3
Packing group : II
Proper shipping name : Harpiksløsning
Emergency schedules (EmS) : F-E, S-E
Marine pollutant : No.
Label no. : 3

IATA

UN number : UN1866
IATA Class : 3
Packing group : II
Proper shipping name : Harpiksløsning
Label no. : 3

14. Opplysninger om transport

15. Opplysninger om lover og forskrifter

EU forskrifter

Klassifisering og merking er fastlagt i samsvar med EU-direktivene 67/548/EEC og 1999/45/EC (inkludert endringer), med tiltenkt bruk av produktet tatt i betraktning.

Faresymbol(er)	: F, Xi Meget brannfarlig, Irriterende
Inneholder	: Alifatisk polyisocyanat Isoforondiisocyanat, homopolymer
Risikosetninger	: R11- Meget brannfarlig. R36- Irriterer øynene. R43- Kan gi allergi ved hudkontakt. R66- Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud. R67- Damp kan forårsake døsighet og svimmelhet.
Sikkerhetssetninger	: S24- Unngå hudkontakt. S37- Bruk egnede vernehansker.
Ytterligere varselsetninger	: Inneholder isocyanater. Se informasjon fra produsenten.
Karsinogen klasse	: Ikke klassifisert.
VOC innhold (EU)	: VOC (vekt/vekt): 58.52%

16. Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Fullstendig tekst for klassifikasjoner som det refereres til i avsnitt 2 og 3	: R11- Meget brannfarlig. R10- Brannfarlig. R36- Irriterer øynene. R43- Kan gi allergi ved hudkontakt. R66- Gjentatt eksponering kan gi tørr eller sprukket hud. R67- Damp kan forårsake døsighet og svimmelhet.
Fullstendig tekst for klassifikasjoner som det refereres til i avsnitt 2 og 3	: F - Meget brannfarlig Xi - Irriterende
YL-gruppe	: YL-gruppe: 4

Historikk

Utskriftsdato	: 22.06.2007.
Utgitt dato	: 22.06.2007.
Dato for forrige utgave	: 19.06.2007.

Angir informasjon som er endret fra tidligere versjon.

Merknad til leseren

Informasjonen i dette HMS-databladet, bygger på tilgjengelig kunnskap på publikasjonstidspunktet. For garantibetingelser, henvises det til spesielle produktbeskrivelser og våre generelle salgs- og leveringsbetingelser.